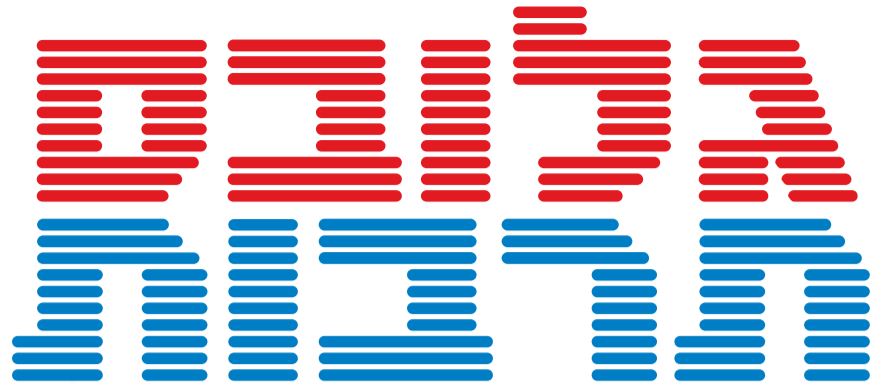


יום ה'ו'
כ"ו-כ"ז באלול תשפ"ב
23-22 בספטמבר 2022
כתובת המערכת:
רח' אצ"ל 53 ראשל"צ
03-9538888 .70
להצטרפות ל"גלובס"
*5988



- 12 **ארכיאולוגיה** 100 שנות חפירה בתל שילה
- 14 **תרבות אופנה** מותגי ספורט הופכים ליוקרתיים
- 15 **אוכל** הבראסרי החדש של מושיקו גמליאלי

- 7 **המלצות סרטים** הדוקו שחוזר לפיגוע במלון סבוי
- 8 **מילה אחת בשבוע** מה פשר המילה שנתות?
- 8 **מאסטרפייס** על הפסל פרומתאוס במרכז רוקפלר
- 10 **שיעור היסטוריה** הבלשים ששינו את ספרות המתח

- 2 **המלצות ספרים** כיצד מהנדסים את האושר שלנו?
- 4 **מוזיקה 360°** מפגש מוזיקלי טורקי-ישראלי
- 6 **המלצות סדרות** דרמה בריטית על אימוץ ילדים

5 הערות על גילויי האנטישמיות באירוע האמנות "דוקומנטה"



בדוקומנטה מספר 15 לא הוצגו אמנים ישראלים ויהודים. בנאום הפתיחה נשיא גרמניה, פרנק-וואלטר שטיינמאייר, ציין שזו עובדה עגומה והוסיף שאי אפשר להתעלם מההיסטוריה של גרמניה והיהודים באירוע כזה. בתגובה להיעדרותם של אמנים ישראלים ויהודים מהדוקומנטה, האמן ישי שפירא קלטר הקים בקאסל תערוכה עצמאית בשם "הבל פה". הוא הציג בה דיוקנאות גרוטסקיים מלווים במשפטים ביידיש, עליהם חתם "קלטר", שם המשפחה של סבו ניצול השואה.



הגינויים מצד גורמים פוליטיים גרמנים ויהודים והתחושות הקשות שהציפו האמנים והאוצרים שעמדו במרכזו השערוריות, גרמו לדוקומנטה נזק תרמיתי והאיצו את התפטרותה של מנהלת האירוע. מרון מנדל, יו"ר המרכז על שם אנה פרנק בפרנקפורט, שהובא לשמש כיועץ לתערוכה אחרי שרשרת ההתרחשויות, התפטר גם הוא. אמנית הווידיאו הגרמניה היטו שטיירל, מהידועות בעולם כיום, פרשה כי לטענתה ההנהלה לא נטלה אחריות מספקת על המשבר והתכנים האנטישמיים.



"דוקומנטה" הוא אירוע אמנות מהחשובים בעולם המתקיים מדי חמש שנים בעיר קאסל בגרמניה ונמשך על פני 100 ימים. מהאירוע הראשון בשנת 1955 ועד היום הציגו בו אמנים בולטים, ביניהם פיקאסו, רוי ליכטנשטיין, אנדי וורהול וג'וזף בויס. האירוע ממומן על ידי עיריית קאסל, משרד התרבות של הסן, מכוני תרבות וספונסרים פרטיים. דוקומנטה 2022 החל בחודש יוני, בתקציב של כ-42 מיליון אירו, וכולל תערוכות ב-32 מקומות בעיר, בהן מציגים מספר רב של אמנים. עד אוגוסט ביקרו בו למעלה מ-400,000 מבקרים, ובשבוע הבא הוא יסתיים. לראשונה בתולדות דוקומנטה, את האירוע אוצר קולקטיב: קבוצת אמנים אינדונזיים בשם "דואנגרופה" שהקדישו את האירוע למחאה נגד הקפיטליזם, הקולוניאליזם והפטריוארכיה.



האירוע שביקש לקדם דיון חברתי ופוליטי מוצדק ייזכר בסופו של דבר ככמה לגזענות ואנטישמיות. כך הוא גם ייזכר בדברי הימים של דוקומנטה.



האירוע ייצר שערוריות לכל אורך הדרך. המרכזית קרתה מייד לאחר הפתיחה, כשהוסר "הצדק של העם", ציור ענק של הקולקטיב האינדונזי "טארינג פאדי", לאחר שהתגלו בו מאפיינים אנטישמיים: חרדי עם שיני ערפד חובש כובע עם הכיתוב אס.אס, וחייל עם אף חזיר שעל קסדתו מוטבעת המילה "מוסד" ועל צווארו מתנוסס מגן דוד. האמנים והאוצרים טענו שהשתיקו את הביקורת שלהם על ישראל ופגעו בחופש האמנותי ובשיח הפוליטי שהאירוע מבקש לקדם. טענות הועלו גם נגד השתתפותם של אמנים פלסטינים תומכי בי.ד.אס מהמרכז ע"ש חליל-א-סכאפיני ברמאללה; תערוכת האמנים הפלסטינים, שעסקה בשאלה כיצד מימון זר משפיע על תרבות תחת כיבוש, הושחתה עוד לפני הפתיחה הרשמית, ככל הנראה על ידי פעילי ימין גרמנים; וקולקטיב אלג'יראי בשם "ארכיונים למאבקי נשים" הציג קריקטורה אנטי-ישראלית משנת 1988 של בורהאן קרקוטלי, בה נראה חייל צה"ל אוהז בילד כשברקע קבר אחים.

כרזת דוקומנטה מס' 15, 2022 צילום: רוטרס